

“La crisi del protagonista li permet posar la seua vida en joc amb altres vides”

Joan Garí (Borriana, Plana Baixa, 1965), poeta, assagista, narrador, dietarista i crític literari, publica en 314 la novel·la *El balneari*, premi de narrativa Certamen Literari de la Ciutat de Vila-real 2012.

—El poble de muntanya on se'n va a viure el protagonista, un escriptor en hores baixes, té un balneari. Però l'establiment apareix esmentat de passada, no hi juga cap paper, a la novel·la, pràcticament no existeix. Per què aquest títol, doncs?

—La novel·la és un homenatge a *La muntanya màgica* de Thomas Mann i el títol hi té per tant una funció irònica. El balneari hi està reduït a la mínima expressió. Vaig conèixer un poble on sempre han intentat aprofitar una font per construir-hi un balneari, perquè l'aigua hi està molt ben considerada, i s'hi va arribar a construir un gran edifici però amb la crisi no s'ha pogut enllestir. Vaig aprofitar l'anècdota per la ironia de la novel·la, sense cap voluntat de fer-ne sang.

—El protagonista, Joan Gomis, s'acaba de separar, no fa la novel·la que espera fer ni el llibre d'encàrrec per a l'editorial on col·labora regularment. És a dir, no sap què fer amb la seva vida. Només es dedica a xerrar, preferentment amb l'il·lustrat i progressista rector del poble. Indolència total. Passivitat extrema. Penseu que això el fa interessant?

—Sí, perquè li permet posar la seua vida en joc amb altres vides, tant el capellà com la noia romanesa de la qual s'enamora. En principi, com a agnòstic, no s'hauria relacionat mai amb un capellà i en canvi hi estableix una amistat molt intensa. El fet que travesse una crisi, que no sàpiga què fer amb la seua vida, el fa més sensible a enamorar-se i també a fer-se amic d'un capellà, un religiós que no és cap rector de poble qualsevol, sinó una persona instruïda i, a més, d'èssol, enfrontat a la jerarquia eclesiàstica perquè és vaticanista en uns moments que l'Església va fer un tomb reaccionari, els del sant pare polonès.

—El nom del protagonista, Joan Gomis, s'assembla molt al de l'autor. Per què?

—És un joc. No és que vulga que el lector pense que el protagonista sóc jo, perquè ho pensarà igual encara que tinga

Joan Garí publica en l'editorial 314 la novel·la *El balneari*, premi del Certamen Literari de la Ciutat de Vila-real.

un nom ben diferent, perquè és un escriptor.

—Què hi ha de Joan Garí en Joan Gomis?

—Un trenta per cent. La resta és ficció. A mi em resulta bastant senzill escriure en primera persona perquè pots fer passar per versemblants situacions inventades. El joc de l'*alter ego* hi entra en dansa. El lector pensa sempre si el que conte és cert o no. Normalment les coses que semblen inventades són en general certes i a la inversa. Aquesta indeterminació entre realitat i ficció és molt productiva. La novel·la és un gènere molt lúdic, et permet jugar més que amb els dietaris. Ara bé, com a novel·lista sóc un aprenent i cada llibre et demostra que saps molt poc de l'ofici. Em trobe a les beceroles. Però hi perseveraré.

—Si en Joan Gomis no hagués trobat el capellà, i aquell capellà determinat, la seva vida, al poble, hauria estat molt avorrida, a banda que la novel·la s'hauria quedat sense el conflicte amb el bisbe.

—Clar. Al capellà li tinc molt d'afecte perquè és un personatge molt humà. És un dels motors de la narració i, quan el conflicte esclata, el lector entendre més bé el personatge. Abans era més normal fer novel·les de capellans i en el cinema només apareix si és pederasta o alguna cosa pitjor. Pense que els diàlegs entre Joan Gomis i ell tenen un cert nivell. He intentat que tinguin contingut, i, alhora, que siguin amens, amb humor. En la literatura actual trobes a faltar diàlegs de gran altura, tan bons com els d'*Incerta glòria*.

—Tot i ser un poble petit, heu volgut que l'ajuntament convoqui un concurs de poesia.

—Això és una petita maldat, un últim joc irònic, no adreçat contra ningú. Hi desemmascara la situació que tothom es veu amb cor de fer un poema o un conte sense cap preparació. És una professió d'un intrusisme brutal. Tothom ha hagut de patir un concurs literari de poble o de comitè de festes. El material a concurs és inenarrable.

—Parleu del patiment dels jurats, no?

—Sí. Si has publicat un llibre, de seguida et posen en un jurat.

Lluís Bonada